

Finansinių technologijų panaudojimas tapo vienu iš svarbių veiksmų valdant viruso COVID-19 plitimą ir įgalinant verslus toliau veikti karantino sąlygomis.

Šiuolaikiniai FinTech sprendimai pasitelkiami ne tik suteikiant lengvatines paskolas, bet ir konsultuojant ar didinant sveikatos apsaugos sistemos efektyvumą.

Mokėjimai grynaisiais pinigais dar neseniai daliai žmonių atrodė patikimiausias atsiskaitymo metodas. Tačiau pandemija priverčia įvertinti jo trūkumus: ant monetų ir banknotų esančias bakterijas bei virusus, būtinybę pirkėjui ir pardavėjui būti arti vienas kito. Todėl prekybos centruose atsirado prašymai atsiskaitinėti banko kortelėmis ir elektroninėmis pinigėmis kaip „Apple Wallet“, „Samsung Pay“ ir „Google Pay“.

Be to, karantinas vis daugiau įmonių verčia atsidaryti elektronines parduotuves, ieškoti efektyvesnių būdų atsiskaitymams už prekes ir jų pristatymui. To pasekoje finansinių technologijų svarba Lietuvoje ir pasaulyje auga, o šalies sprendimas įtraukti šią industriją į prioritetinių sričių sąrašą – vis labiau pasiteisina.

Nauji sprendimai

„Ši krizė dar kartą patvirtino, kad Lietuvos verslininkai geba greitai prisitaikyti ir iki šiol sukaupę patirtį panaudoti kuriant stebinančias technologijas dabartinei situacijai suvaldyti. Inovatyvūs FinTech sprendimai leidžia kitiems verslams geriau prisitaikyti prie įvykusių pokyčių, o viešajam sektoriui – efektyviau suvaldyti pandemiją ir jos pasekmes“, – teigia ekonomikos ir inovacijų viceministrė Jekaterina Rojaka.

Pavyzdžiui, principą „Pažink savo klientą“ (angl. Know Your Customer, KYC) finansų įstaigoms padedanti įgyvendinti bendrovė „Ondato“, sukurtas technologijas panaudojo medicinoje. Jos tapatybės nustatymo įrankis tiesioginių vaizdo transliacijų metu buvo pritaikytas pacientų registravimui ir skubiems vaizdo skambučiams su gydytojais.

Tuo tarpu finansų industrijai IT sprendimus kurianti „Metasite“ sukūrė pilotinį projektą „Sherlock @home“, kuris leidžia suvienodinti informacijos pateikimą ir palengvinti bendravimą tarp Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (NVSC) darbuotojų ir karantine esančių registruotų padidintos rizikos žmonių.

Patogesnis skolinimas

Anksčiau sukurtos skaitmeninės priemonės šiandieniniame kontekste įgauna vis didesnę vertę. Valstybės įsteigta bendrovė „Investicijų ir verslo garantijos“ (INVEGA) 2018 m.

pradėjo teikti paskolas per sutelktinių paskolų platformą „Avietė“, kuri leidžia šiuo sudėtingu ir mažai prognozuojamu verslui laikotarpiu sparčiai suteikti finansinę pagalbą įmonėms ir pasiskolinti tiek apyvartiniam kapitalui finansuoti, tiek investicijoms.

Įprastomis sąlygomis, valstybės lėšomis galėjo būti suteikti paskola iki 40 proc. skolinamos sumos. Tačiau paskelbus karantiną, sudaryta daugiau galimybių pasiskolinti – valstybės lėšomis finansuojama paskolos dalis šiuo metu gali būti net iki 100 proc. Per šią sutelktinio finansavimo platformą jau paimta daugiau nei 110 paskolų ir išskolinta per 730.000 eurų.

Be to, nuo balandžio 17 d. smulkiojo ir vidutinio verslo įmonės (SVV), kurių veikla paskelbus karantiną buvo sustabdyta arba kurių apyvarta krito daugiau kaip 30 proc., gali kreiptis į sutelktinio finansavimo platformą „FinBee verslui“ dėl lengvatinės paskolos pagal priemonę „Paskolos labiausiai nuo COVID-19 nukentėjusiems verslams“. Šiandien jau patvirtintos 264 paraiškos, kurių bendra suma sudaro 6,7 mln. eurų.

Pasiūlė pigiau arba nemokamai

Pinigų judėjimas krizės laikotarpiu gali būti sudėtingas, tačiau Lietuvos finansinių technologijų bendrovės geba paskubinti ir atpiginti procesus. Finansinių technologijų bendrovė „NEO Finance“ ėmėsi skatinti smulkų ir vidutinį verslą, žiniasklaidos bendroves bei nevyriausybinės organizacijas pereiti prie skaitmeninių mokėjimų. Išvardytoms organizacijoms bendrovės mokėjimo inicijavimo paslauga „Neopay“ Baltijos šalyse teikiama nemokamai. Paslauga leidžia priimti mokėjimus per elektroninę bankininkystę iš 7 Lietuvoje veikiančių bankų ir 56 kredito unijų, o taip pat iš populiariausių bankų Latvijoje bei Estijoje.

Be to, finansinių technologijų bendrovė „ArcaPay“ medicinos sektoriui ir karantino paveiktam verslui pasiūlė nemokamus tarptautinius mokėjimus, o tarptautinės skolų valdymo sistemos kūrėja „Inform Debtor“ pasiūlė nemokamą prieigą prie dalies savo paslaugų. Bendrovė padeda fiziniams ir juridiniams asmenims susigrąžinti skolas naudojant virtualaus aukciono proceso technologijas ir taip apeinant advokatų bei antstolių paslaugas užsienio šalyse. Didžiausias elektroninio parašo teikėjas Baltijos šalyse „Dokobit“ paskelbė iki balandžio pabaigos teikiantis savo paslaugas nemokamai.

Sparti plėtra

Remiantis VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ ir FinTech centro „Rokit“ atliktu tyrimu, finansinių technologijų sektorius per metus išaugo 24% ir 2019 m. pabaigoje jau jungė 210 įmonių.

„Finansinių technologijų startuoliai ir iki šios krizės demonstravo gebėjimą prisitaikyti prie

sparčiai kintančios aplinkos pasitelkiant skaitmeninius sprendimus bei kurdami inovacijas. Per pastaruosius kelerius metus Lietuvoje susiformavo aktyvi tokių verslų bendruomenė, kuri dalijasi savo žiniomis įvairiuose renginiuose, dalyvauja bendruose projektuose. Manau, kad karantino laikotarpiu FinTech įmonių gebėjimas bendradarbiauti tapo dar svarbesnis, o padėdamos viena kitai šios įmonės iš dabartinės krizės išeis dar stipresnės“, – sako Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (MITA) l.e.p. direktorius Gintas Kimtys.

Europos centralizuotos priežiūros duomenų infrastruktūros duomenys rodo, kad Lietuva užima pirmą vietą Europos Sąjungoje pagal licencijuotų finansinių technologijų įmonių skaičių. Šioms bendrovėms yra suteiktos elektroninių pinigų, mokėjimo paslaugų, specializuotos bankininkystės ar tarpusavio skolinimo paslaugų licencijos.

Tarptautiniame FinTech indekse (angl. „The Global FinTech Index“) Lietuva šiuo metu užima ketvirtą poziciją pasaulyje, o Europoje ją lenkia tik Jungtinė Karalystė. Tuo metu FinTech ateities vietos 2019-2020 m. (angl. „FinTech Locations of the Future 2019-2020“) reitinge Vilnius puikuoja pirmoje vietoje pagal ekonominį efektyvumą ir yra septintas pagal tiesioginių užsienio investicijų pritraukimą.

Planuojama, kad šiais metais FinTech įmonių skaičius šalyje didės bent 15 proc., o darbo vietų skaičius jame pašoks nuo 3400 praėjusių metų pabaigoje iki daugiau nei 3900 šiemet.

Sparčiai augančios finansinių technologijų bendrovės šiais metais taip pat numato didinti investicijas į teisinės atitikties, stebėsenos ir pinigų prevencijos įrankius. Sektoriaus įmonės vienijančios Fintech Hub LT duomenimis, ankstyvos stadijos startuoliai ketina pasamdyti 50 proc. daugiau teisinės atitikties specialistų, o didesnėse bendrovėse šios srities darbuotojų skaičius turėtų augti apie 20 proc.

